

Recenzný posudok

Názov rukopisu: An Exercise Book of Translation

Autor rukopisu: Klaudia Bednárová-Gibová & Jonathan Gresty

Recenzent: doc. Mgr. Marketa Štefková, PhD.

Určenie publikácie:

Publikácia má slúžiť ako cvičebnica prekladu pre študentov filologicky zameraného štúdia anglického jazyka a kultúry, alebo tlmočníctva a prekladateľstva. Autori odporúčajú zaradiť učebnicu do druhého ročníka bakalárskeho stupňa štúdia, resp. využiť na selektívny výber textov na seminároch prekladu iných ročníkov.

Štruktúra publikácie a výber textov reflektujú potreby študentov širšie zameraného filologického štúdia, ktorí majú za cieľ oboznámiť sa na jednom širokospektrálne orientovanom kurze translatológie a prekladu s rôznymi typmi textov a prekladateľských problémov a dotknúť sa pri tom aspoň modelovo viacerých prekladateľských postupov a terminologických oblastí.

Ako autori uvádzajú v úvode publikácie, zámerom cvičebnice je rozvíjať praktické prekladateľské zručnosti študentov a pripraviť ich tak na poskytovanie prekladateľských služieb v jazykovom priemysle.

Didaktické a metodické spracovanie:

Cvičebnica je vhodná pre študentov, ktorí majú záujem sprofesionalizovať svoju prekladateľskú činnosť a lepšie pochopiť procesy a techniky, s ktorými sú počas prekladu konfrontovaní. Má logickú a prehľadnú štruktúru, ktorou reflektuje štandardy vzdelávania prekladateľov v univerzitnom kurikule. Pozostáva z pracovnej časti, ktorá obsahuje 26 textov rôzneho tematického zamerania, terminologickej orientácie a náročnosti. Tematicky autori zoradili texty tak, že študent najskôr začína s literárnym prekladom, pričom je konfrontovaný nielen s prózou, ale aj prekladom poézie. Pokračuje turistickými textami, kontextom politických príhovorov, administratívnych textov, vrátane textov EÚ cez domény práva, financií a hospodárstva, medicíny až po technické texty. Východiskové texty sú v anglickom aj slovenskom jazyku.

Z formulácie otázok a úloh nie je zrejmé, či je úlohou študenta text aj preložiť a následne vypracovať doplnujúce úlohy a otázky. Tie sú zamerané na hlbšiu lexikálno-sémantickú analýzu textu, resp. reflexiu prekladateľskej koncepcie, postupov a stratégií. Autori v úvode publikácie uvádzajú, že výberom textov reagujú na potrebu prekladu aj do cudzieho jazyka, ktorá na prekladateľskom trhu vyvstáva z nedostatku prekladateľov pre kombinácie málo rozšírených jazykov, akým je slovenčina. Napriek tomu, že v oblasti odborného prekladu je preklad do cudzieho jazyka v praxi pomerne rozšírený a na slovenskom trhu s prekladom etablovaný, mám za to, že nie je obvyklé, ani profesionálne zodpovedné prekladať literárne texty (text č.2) do cudzieho jazyka. Preto by som odporúčala v prípade zadania literárneho textu v slovenčine pracovať s publikovaným prekladom textu do angličtiny a zamerať sa len na analýzu a kritiku prekladu.

Úlohy sú rôznorodé a motivujú študenta k analýze vlastného prekladateľského riešenia na základe porovnania s inými verziami prekladu. Upriamujú pozornosť na kontrastívnu analýzu východiskového a cieľového jazyka nielen na rovine lexikálno-sémantickej, ale reflektujú aj rovinu morfológickú, syntaktickú, či terminologickú.

Za pracovnou časťou nasleduje kľúč s ponukou odpovedí na otázky a terminologické slovníčky k niektorým odborným témam, ktoré študenti na seminároch navzájom porovnávajú, diskutujú a budujú si tak základy kritickej reflexie prekladu a myslenia o preklade.

Jazyková úroveň:

Cvičebnica je formulovaná prístupným spôsobom a terminologicky nadväzuje zrejme na teoretickú časť seminára, v rámci ktorej sa študenti oboznamujú s pojmológiou prekladu. Spôsob formulácie otázok, odpovedí, ako aj vysvetlenie základných pojmov v časti s odpoveďami je zrozumiteľný a didakticky vhodne uchopený. Pokyny a otázky sú jasné, odpovede v kľúči sú formulované ako ponuka možných odpovedí, ktorá vedie k diskusii k vybraným problémom pri preklade jednotlivých textov.

Bibliografia / pramene:

Autori dôsledne citujú použité zdroje textov i viacerých verzií prekladov, ktoré sú použité v rámci úloh na porovnanie prekladateľských riešení a kritiku prekladu. Texty, ktoré autori vybrali možno považovať za modelové prekladateľské zadania v rámci jednotlivých domén a terminologických oblastí. Učebnica tak predstavuje východisko na hlbšiu reflexiu týchto typov textov v nadväzujúcich seminároch, zameraných na prehĺbovanie znalostí o teórii a praxi prekladu.

Záverečné odporúčanie:

Kompaktnosť učebnice umožňuje efektívne osvojenie základných poznatkov, potrebných na stanovenie prekladateľskej koncepcie. Oceňujem zámer autorov prepojiť cvičebnicu s materiálmi v online prostredí platformy Moodle, ktorá umožní jednoduchšiu aktualizáciu textov a reagovať na aktuálne témy.

Je zrejmé, že v prípade použitia publikácie v jednosemestrálnom kurze bude vyučujúci musieť nevyhnutne urobiť výber z textov obsiahnutých v publikácii, pretože 26 textov nie je možné spracovať za jeden semester. Na druhej strane to študentovi dáva možnosť precvičovať si niektoré typy textov individuálne a vyhodnotiť vlastné riešenia pomocou pripojeného kľúča správnych odpovedí.

Príprava študentov na prácu v sektore jazykového priemyslu by si vyžadovala zaradiť do vyučovania aj prácu s jazykovými technológiami a nástrojmi strojového a počítačom podporovaného prekladu, preto predkladanú cvičebnicu vnímam skôr ako východisko, resp. základnú orientáciu v prekladateľskej práci, ako prípravu na skutočnú prekladateľskú prax.

Publikácia môže osloviť aj širšie publikum odbornej a laickej verejnosti. Texty je možné použiť na seminároch prekladu rôznych ročníkov aj samostatne a pripojený kľúč umožňuje aj samoštúdium.

Rukopis preto odporúčam na vydanie bez potreby úprav, resp. zmien.

V Bratislave dňa 31.5.2022

Podpis recenzenta:

